

/Stipe Nosić: Biografija o. Ivana Perana, u: Riječki teološki časopis 2(1994.), str. 316-323.

Taj broj Riječkog teološkog časopisa bio je u prigodi pedesetgodišnjice misništva „posvećen“ fra Ivanu Peranu./

Biografija o. Ivana Perana

Ivo Peran rodio se 25. lipnja 1920. godine, u Kaštel Starom, a na krštenju je dobio ime Srećko. Najstarije je i, uz tri kćerke, jedino muško dijete Ivana i Nedjeljke rođ. Piljić. Obitelj mu se bavila trgovinom i u taj posao, prema zamisli oca, trebao se uključiti i on. No, nakon završene osnovne škole u rodnom mjestu, on je izabrao sjemenište. To je, prema vlastitoj izjavi, učinio ne zato što bi u obitelji to bila tradicija, nego jer je čuo od kolega da se u sjemeništu mnogo bave sportom, a on je od najmlađih godina sav bio zaokupljen nogometom. Ideal mu je kao djetetu bio splitski "Hajduk".

Nižu gimnaziju završio je u Franjevačkoj školi na otočiću Badija kod Korčule, višu u samostanu Male braće (Dubrovnik). Zbog odličnog uspjeha oslobođen je polaganja usmenih ispita velike mature. Redovničko odijelo obukao je na Košljunu, 24. kolovoza 1936. godine, gdje je nakon novicijata 25. kolovoza 1937. godine, dao svoje jednostavne zavjete Franjevačkoj provinciji sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru. Svečane redovničke zavjete položio je u Splitu, 4. listopada 1941. godine. Teološki studij započeo je na Biskupskoj teologiji u Splitu, nastavio na Franjevačkoj teologiji u Dubrovniku, a završio opet u Splitu.

Za svećenika je zaređen 8. kolovoza 1943. godine, za što je morao dobiti posebnu dozvolu od Svete Stolice, jer nije imao dovoljno godina koje crkveno pravo traži za ovaj čin. Poglavari su naime htjeli, da bude zaređen što prije jer je bio rat, i prijetile su svakovrsne opasnosti.

Mladu misu održao je u rodnom mjestu, Kaštel Starom, 29. kolovoza 1943. godine.

U jednom usmenom intervju o. Ivo je otvoreno priznao da su njegovi odgojitelji i kolege sumnjali u uspjeh njegovog redovničkog i svećeničkog zvanja. Rekao je: "Ni do danas ne znam zašto. Imao sam križa, ali sam uvijek nastojao zrelo shvaćati zvanje. Sanjao sam i o misijama..."

O svojoj glazbenoj naobrazbi tada je posvjedočio: "Prvu pouku u glazbi dao mi je o. dr. Bernardin Sokol, franjevac naše Provincije i profesor glazbe na Badiji. On je nastojao da što više sjemeništarača vježba sviranje. Mnogi su započeli ali su brzo i prestali. Ja sam bio uporan mada nisam bio najsposobniji, a nisam imao ni osobit sluh. Kod njega sam počeo vježbati glasovir. Kanio sam vježbati i violinu odmah kad sam kao jedanaestogodišnjak došao na Badiju; čak sam je i donio sobom. Od toga nije bilo ništa, jer je trebalo plaćati učitelja (oni koji su vježbali), a ja sam bio siromašan. Uvijek sam čeznuo za violinom, pa i u kasnijim godinama, zbog čistoće intonacije koju treba osjetiti. To mi je ipak pošlo za rukom u srednjoj glazbenoj školi u Dubrovniku, jer sam uz glasovir morao koliko, toliko poznavati još neki instrument. Kod o. Sokola sam bolje upoznao glazbenu teoriju, pa i temelje harmonizacije i kontrapunkta. O. Sokol je nažalost završio nasilnom smrću, kad je bio na vrhuncu svog glazbenog stvaranja.

Jedne jesenske noći 1944. godine došli su po njega na Badiju partizani; trebao je navodno ići na saslušanje kod glavne njihove komande na Visu. Tek što su malo odmakli od Badije progutala ga je noć i valovi strašnog juga one noći. More mu je kasnije izbacilo tijelo pod Orebić.

Upoznavanje gregorijanskog pjevanja i vođenja zbora proslijedio sam kod franjevca naše Provincije maestra o. Kvirina Orlića, koji nam je bio profesor i magister u Dubrovniku. Kasnije sam pohađao državnu srednju glazbenu školu `Sorkočević` u Dubrovniku, iz koje sam skupa s ostalim đacima - duhovnim licima - bio izbačen, jer smo bili `nepodobni` i `nepoželjni` zbog naše `ideologije`. Stoga sam kraće vrijeme pohađao srednju glazbenu školu `Njegoš` u Kotoru. Kad su nastala vedrija vremena, a ja već u zrelijoj dobi, pozvaše me maturirati i diplomirati na srednjoj školi `Sorkočević`, jer mi je, rekoše, `bila učinjena nepravda, kad su me izbacili`. Tada sam maturirao i diplomirao odličnim uspjehom. I mimo moga znanja, neki profesori, pa i tadašnji direktor škole mr. Antun Nanut, preporučili su me u Ljubljani, te sam kao izvanredni student nadopunjavao glazbenu naobrazbu u Ljubljani na Filozofskom fakultetu, odjel za muzikologiju."

O. Ivo počeo je skladati još u vrijeme dok je pohađao bogosloviju, a dok je polagao diplomske ispite već je predavao glazbu na Biskupskoj gimnaziji u Splitu i obnašao službu učitelja klerika na Poljudu (1945-1946).

Na jesen 1946. godine pozvan je na odsluženje redovite vojne službe. Služio je u Ilirskoj Bistrici, Logatecu i Novom Mestu. U vojsci je više puta pohvaljivan i stavljan za uzor kao vojnik u svemu. Ipak, iznenada je, nakon šest mjeseci službe, 4. lipnja 1947. godine, uhapšen i stavljen pod divizijski vojni sud u Ljubljani, gdje je 23. rujna 1947. godine osuđen na smrt. U spomenutom intervju o tome je rekao: "Insceniran proces! Staviše me na čelo grupe od četrnaest urotnika, koji su oružjem u ruci htjeli rušiti netom osnovanu državu. Na poruku mojoj majci da mi reče neka napustim redovnički i svećenički stalež, pa ću odmah biti slobodan i obnašati veliku službu uz veliku plaću, majka odgovori: `Volim ga vidjeti mrtva, nego da to učini`. Stvarna moja krivnja je bila, što sam svojim redovničkim ponašanjem učinio da su toliki kolege vojnici počeli ispoljavati vjersko uvjerenje. Na moju žalbu na vrhovni vojni sud u Beograd, smrtna presuda mi je preinačena u pet godina robije i prisilnog rada, što sam izdržao do kraja (1952.). Nakon zatvora i logora (Ljubljana, Maribor, autoput Beograd - Zagreb, Novi Beograd), morao sam opet u vojsku, da završim vojni rok. Bio sam u Zemunu. Ovoga puta pokušali su me na drugi način izvući iz mog zvanja raznim lukavim namještaljkama, i nisu dopuštali da se spominje moje robijanje. Sve su riješili rečenicom: `Tako je moralo biti`. Zatvorski dani bili su velika milost i meni i stotinama i tisućama s kojima sam bio. Meni, da još dublje uđem u svoje zvanje, a mnogima je ova prilika bila milost susreta s Bogom, na kojega su iz raznoraznih okolnosti bili zaboravili. Inače zatvor, posebno samice, a i rad, nisu bili lagani."

Nakon izlaska iz zatvora, o. Ivo je obnašao u svojoj redovničkoj zajednici različite službe: magistra novaka (2 puta po 12 godina); više puta definitora Provincije, gvardijana u samostanu Male braće u Dubrovniku, a dva puta bio je provincijal (od 1973. do 1979. i od 1979. - 1982.).

Predavao je na srednjoj školi (sjemenište biskupijsko i franjevačko) u Splitu; na srednjoj školi u Pazinu (sjemenište) te na Franjevačkoj bogosloviji u Dubrovniku. U srednjoj školi bio je profesor vjeronauka, povijesti, zemljopisa, filozofije i glazbe. Na bogosloviji je bio profesor glazbe i na toj službi je još i danas na Katoličkoj bogosloviji u Rijeci.

O. Ivo počeo je vrlo rano držati duhovne vježbe raznim skupinama redovnika, redovnica, svećenika i svjetovnjaka, i još uvijek ih drži. Radio je na raznim simpozijima, a u ovom trenutku organizira simpozij uz 100 godišnjicu prve hrvatske gimnazije (na Košljunu) u Istri i Kvarnerskim otocima. Sudjelovao je ili organizirao hodočašća u razna svetišta ili turneje (umjetničke: glazba, folklor) u domovini i izvan nje: Italija, Austrija i Njemačka.

Posebna aktivnost o. Iva Perana vezana je uz glazbeno područje: za komponiranje i mnogobrojne koncerte u domovini i inozemstvu, te vođenje zborova u svim samostanima gdje je djelovao. Bio je i u organizaciji velikih prigodnih slavlja, kao što su npr. Solin i Nin, te je kao glazbenik pomagao na euharistijskim kongresima, raznim obljetnicama, slavljinama patrona i drugdje.

U samostanu Košljun, gdje sada živi, obavlja službu kroničara, arhivista i bibliotekara, te je u tom svojstvu u kontaktu s mnogima koji djeluju na tom području. Također je nazamjenjiv u pastoralu turista koji iz svih krajeva svijeta hrle na otočić Košljun.

Iz doba kada je o. Ivo obnašao službu provincijala Provincije sv. Jeronima posebno su za istaknuti njegova putovanja po raznim zemljama Europe i drugim kontinentima. O tome je više puta izjavio: "Imao sam prilike upoznati se s raznovrsnim načinima djelovanja na svim područjima, pa i na taj način zahvaliti Gospodinu što me je stvorio i pozvao u svoju službu, te poslao da sijem i djelujem na njegovoj njivi."

O. Ivo Peran proslavio je ove godine sa subraćom i mnogobrojnim prijateljima svoj vrlo vrijedan jubilej - pedesetgodišnjicu misništva ("zlatnu misu"). U nekim državama sličnim povodom ljudi, koji nemaju ni približno toliko zasluga za kulturu svog naroda, dobivaju svečani spomen spis. Završavajući ovaj kratki životpis potrebno je stoga barem istaći da je ova kratka biografija obuhvatila samo mali dio bogatog životnog iskustva o. Iva. Ona je skromna kao što je skroman i Mali brat Ivo. I završimo u njegovom stilu - nogometom. Sam je rekao da mu je nogomet kao mladom Srećku odredio životni put. Pred "mladim Srećkom" - o. Ivom još je mnogo životnih utakmica. Činjenica je da je on još uvijek mlad i spreman zaigrati pravu nogometnu utakmicu, samo ako se nađe društvo.

I za bibliografiju koja slijedi treba također reći da je nepotpuna, jer se o. Ivo i njegov rad ne daju staviti na papir.

Bibliografija:

- Okružnice, mnogovrsni članci, dopisi, putopisne crtice (objavljeni u Vjesniku Provincije sv. Jeronima posebno za vrijeme službe provincijala od 1973. - 1982.).
- Razni članci u "Sv. Ceciliji", "Maruliću", "Danici" i "Riječkom teološkom časopisu".
- Razne pjesme, od kojih su mnoge izvođene, mada nisu tiskane.
- Razne skripte iz glazbene materije za đake i studente, kao i skripte iz drugih predmeta koje je predavao.
- "Obrisi o glazbenom životu u Dubrovniku s posebnim osvrtom na samostan Male braće" u: Samostan Male braće u Dubrovniku. Izd. Mala braća i KS. Zagreb 1985.
- Životopis fra Bernardina Tomašića (rukopis).
- Kratke meditacije za nedjelje, blagdane i svagdane kroz čitavu godinu (rukopis).

Drame, igrokazi, recitali, scenski prikazi: (nisu tiskane).

- Prikazanje Marijino (1954.) Izvođeno u Dubrovniku, Splitu i drugdje.
- Vječna melodija (1954.) (Drama iz sjemenišnog života).
- Božićni misterij (1955.)
- Noć u Porcijunkuli (1956.)
- Ljubav do konca (1956.) (Pasijonske igre - više puta izvođeno na Košljunu).
- One noći, dok je u dvorištu visjela plahta (1958.) (vazm. recital).
- Žrtva ljubavi (1959.) (Recital uz biserni jubilej misništva o. Augustina Juničića na Košljunu).
- Suscipiat (1960.) (Igra u pet slika. Iz života fra Bernardina Tomašića, franjevačkog klerika. Izvedeno na Pašmanu - Kraj, uz postavljanje spomen ploče, 2. VIII 1960. godine).
- Zaruke u zoru (1961.) (Pjesnik Divini postaje franjevac).
- Porta Arizafskog samostana (1963.) (Scenski prikaz, uz 500 godišnjicu sv. Didaka, franjevca. Izvedeno na Košljunu).
- U prvoj Božićnoj noći (1963.) (Recital s pjevanjem).
- Neobična parnica (1963.) (Scenski prikaz iz života sv. Franje).
- Braća - nebraća (1965.) (Legenda o postanku Košljuna).
- Pjesma u kapitelima samostana Male braće u Dubrovniku (1970.).
- Marijin slikar (1970.) Legenda o svetištu Majke Božje od Anđela nad Orebićem. (Recital s pjevanjem - više puta izvedeno).
- Svjetlo na Otoku (1975.) (Veliki recital s pjevanjem, uz jubilej Gospe od Otoka u Solinu 976-1976.)
- Ninska legenda (1979.) (Recital - izveden u Ninu u godini kneza Branimira 879-1979).
- Jeka Svetodamjanskog poslanja (1980.) (Triptihon - izveden uz 700 god. posvete crkve sv. Frane u Zadru).
- "Blaženi Marko" (Recital o Franjevcu o. Marku Tvrdeiću - izveden u njegovu rodnom mjestu, Pupnatu na Korčuli, prigodom 200 godišnjice njegove smrti 1785-1985.).
- Suton i osvit nad crkvicom sv. Lucije u Jurandvoru G. G. 1447. (1985.) (Scenski prikaz - izvedeno na Košljunu i u Baški).
- Šapat pod pločnikom crkve Marijina Navještenja na Košljunu (1991.) (Scenski prikaz prigodom otkrića temelja trobrodne benediktinske crkve pod sadašnjom crkvom).
- Krbava (1993.) (Drama uz 500 god. Krbavske bitke 1493. - izvođena u Rijeci i na Košljunu).
- Salve Regina, na Košljunu (1994.) (Trolist, recital, uz spomen na Mariju Katarinu Frankopan - izvedeno na Košljunu).

Prijevod:

Ivan Gobry. Sv. Franjo Asiški i Franjevački duh. (St Francois d` Assise et l` esprit franciscain. Paris 1959.) Zadar 1960.

Ignacio Larranaga. Marijina šutnja. (El silencio de Maria. Cefepal - Chile 1978. Madrid) Zagreb 1984. (skupa sa M. Mandićem, salez.).

Skladateljski rad:

- "Pastiri pjevaju Malom Isusu" (starosl. tekst) Misa za 2 jedn. glasa ili mješ. zbor. Košljun - Ljubljana 1962.
- "Svim na zemlji mir veselje". Misa kao gore, ali sa hrvatskim tekstom. Košljun - Ljubljana 1965.
- "Slavite Mariju". Pučka hrvatska misa za 1- 2 glasa. Košljun - Ljubljana 1965., i kasnije još nekoliko izdanja.
- "Mariji, Majci Crkve". Hrvatska misa za 2 jedn. ili 3 nejedn. glasa. Košljun - Ljubljana 1965.
- Hrvatska misa za pokojne za 1 - 2 glasa. Košljun - Ljubljana 1966.
- "Jubilaris". Hrvatska misa za puk i mješoviti zbor. Zadar 1976.
- "Ut omnes unum sint". Latinska misa za puk i zbor. Zadar 1977.
- "Gospodi pomiluj". Starosl. misa za 2 - 3 jedn. glasa. Košljun 1993. - na spomen 500 god. Krbavske bitke (nije tiskana).
- "Misa na čast sv. Jurja" (starosl.) za 2 glasa po napjevu "Svet" iz Modruškog Zagorja (Ogulin). Košljun 1993. (nije tiskana).

Opsežniji radovi:

- "Tajna zlatne ribice ili priča o srcu" (1973) (Opereta za mlade u tri čina - izvođena u Dubrovniku).
- "Apokalipsa" (1987.) (Oratorij, solisti, zbor, orkestar, orgulje -izvođeno u Rijeci 1988. i 1989.).
- Božićni oratorij (1990.) (Za mlade, uz pratnu orgulja i drugih instrumenata - više puta izvođeno).
- "Franjevačke minijature" (1988.) (Za soliste i zbor, uz pratnju orgulja - izvođeno u Rijeci).
- "Sv. Franjo pred Dubrovnikom" (1985.) (Recital - za soliste, zbor, glasovir i mali orkestar - izvedeno u Dubrovniku, uz proslavu 750 godina prisutnosti Male braće u tom gradu).
- "Sveta Obitelj" (1983.) (Glazbena igra za mlade uz orgulje i mali orkestar - mnogo puta izvedeno u Dubrovniku - Lapad).

Ostale skladbe:

O. Ivo Peran skladao je mnogo kraćih svjetovnih ozbiljnih i šaljivih skladbi za školske zborove i mlade. Mnoge se često izvode, mada nisu tiskane.

Crkvene:

- Psalmi (djelomično ili u cjelosti): 8, 51, 63, 84 i 150.
- Himni: Tebe Boga hvalimo (na motivima Božićnih pjesama).
Tebe Boga hvalimo (greg. koral i zbor naizmjenično).
O, dođi Duše (greg. koral i zbor naizmjenično).
Dođi Duše Presveti (posljednica) (greg. kor. i zbor).
Veliča (greg. koral i zbor naizmjenično).

Osim toga napisao je još mnogo himana za liturgijska vremena, te na čast svetaca, svetih zaštitnika i slavlja svetih (zajednički), jednoglasne ili višeglasne, s pratnjom ili bez pratnje, zatim velik broj duhovnih popijevki za soliste ili zbor koje se često i mnogo izvode, mada nisu tiskane. Prepisuju se naime ili fotokopiraju.

Priredio:
Stipe Nosić

Fra Ivan Peran s fra Ivicom Strčićem i ministrantima iz Rijeke, na Košljunu 1988.